

Biotalous ja oikeudenmukaisuus (BioEcoJust)



Tausta

Hankkeen lähtökohtana on ajatus siitä, että biotalous, tai biopohjainen talous, on yksi tärkeimmistä tulevaisuuden vaihtoehdoista nykyiselle fossiilisten resurssien käyttöön perustuvalla taloudella. Fossiilitaloudessa kivihielestä, öljystä, luonnonkaasusta ja muista niiden kaltaisista raaka-aineista tuotetaan energiaa ja materiaaleja perinteisin menetelmin. Tätä voidaan pitää ongelmallisena monista kestävään kehitykseen ja ympäristöön liittyvistä syistä. Biotalous puolestaan lupaa tuottaa energiaa ja biomateriaaleja synteettisestä kaasusta, sokerista, öljyistä, kuiduista ja muista aineista kestävämmillä tavoilla, käyttäen hyväksi uusien bioteknologioiden mahdollisuuksia. Vahinkojen sosiaaliselle ja luonnolliselle elinympäristöllemme uskotaan olevan pienet tai olemattomat.

Yksityiset ja julkiset päätöksentekijät liikemaailmassa ja politiikassa ovat avainasemassa, kun maailman talouksien tulevaisuuden suunta määritellään. Jotkut päätökset edistävät biotalouden tuloa ja sen lupauksen käymistä toteen; toiset taas tarkoittavat sitoutumista nykyiseen, tunnetusti riskialttiiseen taloudelliseen järjestykseen.

Tavoitteet

BioEcoJust-konsortion tavoitteina on selvittää, kuinka todennäköistä biotalouden tulo on, mitä päätöksiä sen tuleminen edellyttää, ketkä ovat tärkeimmät päätöksentekijät asiassa ja kuinka heidän vastuunsa ratkaisevien valintojen teosta voidaan parhaiten kuvata ja arvioida, erityisesti oikeudenmukaisuuden kannalta sekä tässä ja nyt että sukupolvien välillä.

Hankkeen läpikäyvä teema on tehdä yksityiset ja julkiset päätöksentekijät tietoisiksi biotaloutta koskevien valintojen seurauksista ja vastuukysymyksistä.

Työsuunnitelma

Tavoitteisiin pyritään tulevaisuudentutkimuksen ja filosofian menetelmin.

Professori Markku Wilenius ja hänen ryhmänsä (Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus) arvioivat biotalouden kehitystä Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa vuosiin 2025, 2075 ja 2125 mennessä erilaisissa skenaarioissa. He keräävät dataa temaattisin asiantuntijahaastatteluin ja kaksivaiheisella Delphi-kartoituksella.

Asiantuntijänäkemuksista muodostetaan skenaarioita tarkennusta ja arvotusta varten Futures Cliniques-työpajoissa. Asiantuntijaskenaariot työstetään sitten toimintamalleiksi ja tulevaisuuden visioiksi biotaloudesta ja sen vaihtoehdoista.

Professori Matti Häyry ja hänen ryhmänsä (Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu) selvittävät mitä päätöksiä ja keitä päätöksentekijöitä voidaan pitää kausaalisesti vastuullisina valinnoista, jotka liittyvät biotalouteen. Selvityksessä nojataan tulevaisuudentutkijoiden löydöksiin. Filosofisten eksplikaation ja tulkinnan menetelmien valossa ryhmä näyttää, millä ehdoilla kausaalinen vastuu johtaa moraaliseen vastuuseen, ja mitä seurauksia tällä on valintojen oikeudenmukaisuudelle. Vertailu olemassa oleviin (esim. suomalaisiin) näkemysiin tuottaa toimintanormeja.

Tulosten saamiseksi käyttäjien ulottuville, konsortio järjestää akateemisia tapaamisia; julkisia luentotilaisuuksia; paneelikeskusteluja Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan ja kansanedustajien kanssa; sekä seminaarin Valtioneuvoston kanslian ennakkointineuvoston puitteissa.

Lisätietoa BioEcoJust-konsortion ja sen tutkimusryhmien työstä voi saada konsortion ja ryhmien johtajilta:

- matti.hayry@aalto.fi
- markku.wilenius@utu.fi